

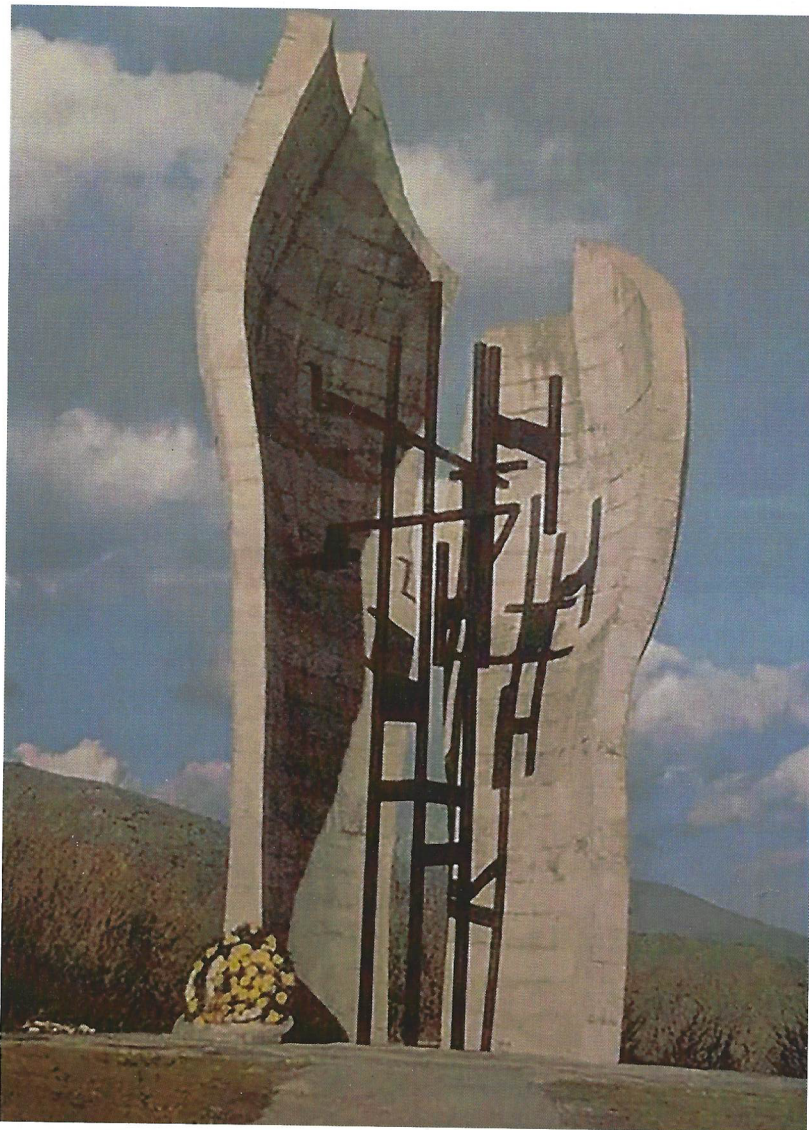

**ГАЛЕРИЈА ФАКУЛТЕТА УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ**
Звечан - Косовска Митровица

**ПРИКАЗ СТВАРАЛАШТВА
СВЕТОМИРА АРСИЋА БАСАРЕ**

29. март – 11. април 2023.

*Споменик шарџланинском партизанском одреду на Брезовици, 1964,
разгледница из 1970-их година*

Светомир Арсић Басара

рођен је 1928. године у селу Севце, у Сиринићкој жупи, подно Шар планине.

Основну школу похађао је у Севцу, а нижу гимназију у Урошевцу. Школу за примењену уметност у Нишу уписао је 1948. године. Академију примењених уметности у Београду уписао је 1953, а дипломирао је марта 1958. На Вишој педагошкој школи у Приштини предавао је вајање и методику ликовног васпитања од 1962. Када је 1973. године основана Ликовна академија у Приштини почео је да предаје на Одсеку за вајарство. Пензионисан је 1995. у звању редовног професора. Оснивач је Ликовне колоније у Дечанима. Иницирао је оснивање Клуба ликовних уметника Косова и Метохије 1958. године. За редовног члана Српске академије наука и уметности изабран је 1994. године. Пише студије о скулптури, ликовне критике и приповетке. Живи и ради у Београду.

СПИСАК ИЗЛОЖЕНИХ ФОТОГРАФИЈА СКУЛПТУРА:

1. **Птица стаклених крила**, 1967, дрво, 50x40x35 цм
2. **Икар**, 1962, дрво, 30x35x30 цм
3. **Покушај отцепљења**, 1969, камен, 150x100x100 цм
4. **Апокалипса II (С 400 - Чувар мира)**, 1984-2000, дрво и метал, 516x164x74 цм
5. **Позив на путовање I**, 1995, метал и дрво, 390x170x70 цм
6. **Распеће Мајке Србије**, 1999, дрво и метал, 260x250x50 цм
7. **Мач у Христовој руци**, 2001, метал и дрво, 300x100x60 цм
8. **(Не)милосрдни анђео I**, 2002, метал и дрво, 270x90x30 цм;
(Не)милосрдни анђео II, 2002, метал и дрво, 290x90x30 цм;
(Не)милосрдни анђео V, 2005, метал и дрво, 300x100x100 цм;
9. **Милош Обилић**, 2017, дрво и метал, 340x100x90 цм;
Косанчић Иван, 2017, дрво и метал, 250x70x70 цм;
Топлица Милан, 2017, дрво и метал, 250x70x70 цм;
10. **Симфонија III**, дрво и метал, 2018, 290x240x90 цм
11. **Споменик шарпланинском партизанском одреду на Брезовици**, 1964, (аутор плаката маст.инж.арх. Мирјана Бараћ, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет)
12. **Споменик народним херојима Борису Вукмировићу и Рамизу Садику**, 1963, (аутор плаката маст.инж.арх. Мирјана Бараћ, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет)

Аутори фотографија: Угљеша Дапчевић и Ивана Томановић (изузев 3, 11 и 12)

Издавач
ФАКУЛТЕТ УМЕТНОСТИ
УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ
Звечан – Косовска Митровица

За издавача
Проф. мр Естер Милентијевић,
декан Факултета

Организатор
ГАЛЕРИЈА ФУ
Дрварска 6
Косовска Митровица
тел. +381 28 497 924
e-mail: galerija@art.pr.ac.rs
www.art.pr.ac.rs

Савет Галерије ФУ.
Др Бранка Гугољ, ванредни професор
Мр Никос Арванитидис, ванредни професор
Др ум. Анђела Мујчић, доцент
Др ум. Невена Поповић, доцент
Тамара Пешић, доцент

Уредник каталога
Др ум. Сузана Вучковић, редовни професор

Дизајн каталога
Наташа Гвоздовић Матовић, стручни сарадник

Штампа
Факултет уметности у Приштини
Звечан - Косовска Митровица

Тираж
50 ком.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
730.071.1:929 Арсић Басара С.(083.824)
730(497.11)“19/20“(083.824)

АРСИЋ Басара, Светомир, 1928-

Приказ стваралаштва Светомира Арсића Басаре : Галерија Факултета уметности Универзитета у Приштини, Звечан - Косовска Митровица, 29. март - 11. април 2023. / [уредник каталога Сузана Вучковић]. - Звечан ; Косовска Митровица : Факултет уметности Универзитета у Приштини, 2023 (Звечан ; Косовска Митровица : Факултет уметности Универзитета у Приштини). - 23 стр. : репродукције ; 21 x 21 cm

Тираж 50. - Светомир Арсић Басара: стр. 20. - Стр. 3: Порука младим вајарима / Светомир Арсић Басара. - Стр. 3-4: Моје стваралаштво одвијало се на Косову/ Светомир Арсић Басара.

ISBN 978-86-83113-65-1

а) Арсић Басара, Светомир (1928-) -- Скулптуре -- Изложбени каталози
COBISS.SR-ID 112364297

Годишњи програм Галерије
Факултета уметности се реализује
уз финансијску подршку
Министарства културе и
информисања
Републике Србије.

СПОМЕНИК ШАРПЛАНИНСКОМ ПАРТИЗАНСКОМ ОДРЕДУ НА БРЕЗОВИЦИ

- Аутори:** Светомир Арсић Басара, Миодраг Печић
- Година изградње:** 1964. г.
- Локација:** Брезовица (N 42°13'12.3", E 20°59'50.0"), Шар-планина

Аутор плаката и урбанистичко-архитектонске и симболичке анализе споменика: маст.инж.арх. Мирјана Бараћ (Универзитет у Београду – Архитектонски факултет)

Приказане илустрације су део спроведеног истраживања "Урбанистичко-архитектонски и симболички осврт на меморијално-споменичко наслеђе Косова и Метохије у делима Светомира Арсића Басаре" (Баштина, 2021, бр. 55, стр. 511-526)

Споменик шарпланинском партизанском одреду на Брезовици симболизује улогу и значај Шар-планине, која је служила као склониште шарпланинског војног одреда и која одражава учешће народа у народноослободилачкој борби.

Узимајући у обзир значај и улогу Шар-планине за шарпланински партизански одред и његово учешће у народноослободилачкој борби, као и поруку коју је будући споменик требало да пренесе, за Споменик на Брезовици је изабрана локација у отвореној природи, на падинама Шар-планине, између насеља Брезовица и Штрпце.

Изглед и материјализација Споменика на Брезовици (фото Драган Николчевић)

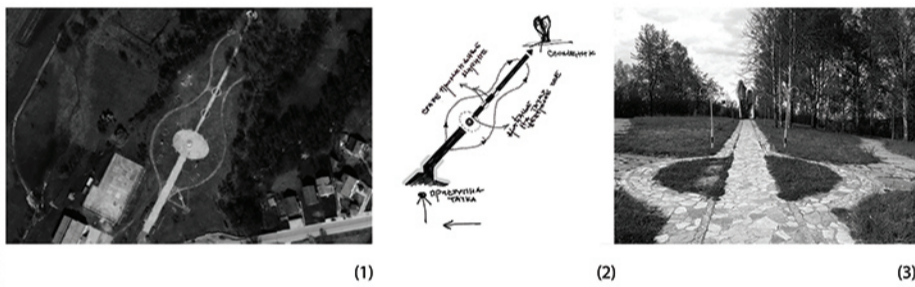

Изглед и материјализација Споменика на Брезовици (фото Драган Николчевић)

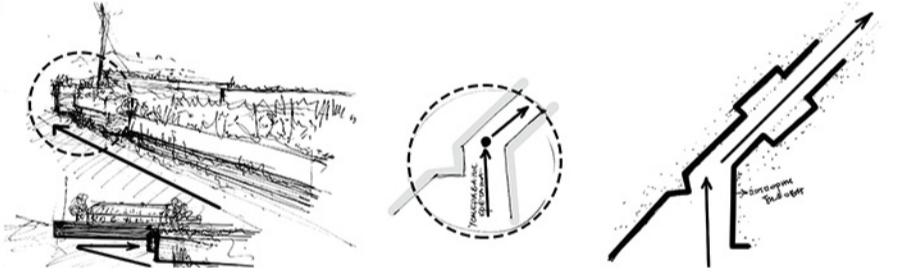
Басари су као инспирација за решење споменика послужиле две симетрично овалне ћерамида, које су се у то време налазиле у дворишту његовог атељеа. Басарина полазна идеја се односила на стварање динамичне форме и избегавање уравниотежености, која би на одређени начин умањила однос игре. Како би реализовао полазну идеју, Басара је вршио покушаје да добије асиметричне односе кроз обликовање ћерамида тако да једна буде већа, друга мања, да у горњем делу буду шире, а у доњем уже. Обликовањем ћерамида и њиховим довођењем у складне међуодносе, формирао је простор заштићен скоро са свих страна.

Перципирање самог Споменика варира у зависности од кретања, положаја и удаљености посматрача. Сагледан са примарне стазе, Споменик одaje утисак борбености и револуције, јер се бетонски елементи отварају ка посетиоцу, као и челична конструкција. Челични елементи Споменика представљају револуционарни садржај, који нема детаље, али има симболику. Када посматрач Споменик сагледа са супротне стране, доминантни елементи су благе заобљене бетонске структуре, које својим обликом указују на заштитну улогу.

Асиметричним и складним односима непарног броја елемената и односом заобљених бетонских и оштрих челичних елемената, Споменик на Брезовици одражава заштиту и револуционарност, али и заштиту револуционарности у исто време.

Систем комуникација (извор ортофото приказа (1): Google maps, аутор скице (2): Мирјана Бараћ, фото (3): Драган Николчевић)

Утицај потпорних зидова на усмеравање и кретање посматрача (аутор: Мирјана Бараћ)

Перципирање споменика у зависности од кретања, положаја и удаљености посматрача - однос заобљених бетонских елемената и челичне конструкције (аутор: Мирјана Бараћ)

Макета Споменика на Брезовици (фото Мирјана Бараћ)

Челична конструкција Споменика на Брезовици (фото Драган Николчевић)

